

Nr. 5 (10548) * 2023 m. sausio 18 d., trečadienis

Kaina - 0,97 Eur

Šiandien – mėnulio delčia.
Saulė teka 8 val. 29 min., leisis
16 val. 28 min. Dienos ilgumas 7 val. 59 min.

Vardadienai: Šiandien – Priscilė, Priska, Radys, Radmantas, Radmantė, Radmina, Radminas, Radminė, rytoj – Kanutas, Marijus, Marina, Marinas, Marius, Raivedys, penktadienį – Fabija, Fabijonas, Fabijus, Gintvainas, Gintvilas, Liaubaras, Nomeda, Nomedas, Sebastijona, Sebastijonas, Skaistė, Skaistis, Skaistys.

„Gyvenimo“ laikraščio ir Prienų rajono savivaldybės 2022–2023 metų krepšinio pirmenybės

„Dantransa“, „PMVD“ ir „Tūzai“ rungtyniauja be pralaimėjimų

Sausio 15 d. Prienų rajono savivaldybės ir „Gyvenimo“ laikraščio krepšinio pirmenybėse buvo sužaisti 5-ojo turo susitikimai.

Šikart intrigos buvo laukiama jau pirmajame turo susitikime tarp „Pušynės“ ir „Dantransos“, kadangi abi komandos iki šiol žengė be pralaimėjimų. Iki šio susitikimo „Pušynės“ toliau audė „artilerija“ veikė tiesiog nepriekaištingai, neapvylė ji ir šikart: pirmajame ketvirtysteje pataikytį net 5 tritaškai, kurių dėka po pirmojo ketvirčio „Pušynė“ buvo priekyje 23:19. Antrajame kėlinyje „Pušynės“ puolimas kiek sustojo, tuo tarpu R. Marcinkevičiaus ir M. Gūžio metimai leido „Dantransai“ susigrąžinti trapią persvarą, po dvių kėlinių komanda pirmavo 41:39. Po didžiosios pertraukos „Dantransa“ tiesiog prapliupo tolimalis metimais: M. Gūžys, M. Jančiauskas ir K. Chadakauskas bombardavo varžovus tritaškiais, ir „Dantransa“ atitrūko jau dviženkliai skirtumu. Net 7 tolimali metimai per trečiąjį kėlinį leido „Dantransai“ pirmauti 70:52. Ketvirtajame kėlinyje „Pušynės“ žaidimas ir toliau rėmėsi metimais iš tolimali distancijų, tačiau solidžiai žaidusi „Dantransa“ išlaikė saugą

(Nukelta į 7 p.)

Miei „Gyvenimo“ skaitytojai, platintojai ir bendradarbiai!

Maloniai kviečiame Jus dalyvauti „Gyvenimo“ laikraščio Padėkos šventėje.

Jos metu pagerbsime skaitytojų populiariausiais išrinktus žmones, prisiminėsme svarbiausius praėjusių metų įvykius, tiesiog pabūsime kartu.

Jūsų laukiamė sausio 20 d. 15 val. Birštono kultūros centro salėje.

„Gyvenimo“ redakcija

Kaimo bendruomenių potencialas – kaip jų sutelkti ir atskleisti 2-6 p.

Ligonų kasos: reikalavimai papildomai susimokėti – netoleruotini 3 p.

Kaip išvengti cukrinio diabeto? 4 p.
Kelyje į vilties Lietuvą 5 p.

Gerumo pamoka
Tradiciniu bėgimu paminėjome Laisvės gynėjų dieną 8 p.

Man ne vis vien... „Sausio 13-oji kasmet mums primena, kad už laisvę reikia kovoti“

Sausio 13-ąją, Laisvės gynėjų dieną, Prienų krašto muziejaus parodų ir renginių salė buvo užpildyta gausiu būriu jaunų žmonių. Čia vyko netradicinė pamoka, skirta Sausio 13-osios įvykiams atminti.

Kaip sakė muziejaus direktorė Lolita Batutienė, pati buvusi tų lemtingų įvykių liudininkė, nors diena liūdnai, matyti muziejuje tiek daug jaunų žmonių – išties džiugu. Juk, anot L. Batutienės, Sausio 13-oji kasmet (ypač šiemet, kai visai netoliiese vyksta baisūs dalykai) mums primena, kad už laisvę reikia kovoti.

Nuo tų tragiskų įvykių, tą naktį pareikalavusiu 14 žmonių gyvybių, praėjo daugiau nei 3 dešimtmeciai. Tačiau pamoką vedusi Prienų „Žiburio“ gimnazijos istorijos mokytoja Vilija Juodsnukienė prisipažista, jog kalbėti apie tai iki šiol yra nelengva. Ir kiekvienais metais žiūrint tuos pačius kadrus, kurių, beje, nėra tiek daug, tenka viskai emociškai iš naujo išgyventi.

Dabartinė jaunoji karta jau nebeprisimena idėjinės kovos prieš sovietų tankus, tačiau, V. Juodsnukienės teigimu, apie tuos įvykius jie išties daug žino, nes kiekvienais metais daugiau ar mažiau apie tai girdi. Todėl Laisvės gynėjų dienos mi-

Prienų krašto muziejaus direktorė Lolita Batutienė (kairėje) kartu su mokytoja Vilija Juodsnukienė.

nėjimą mokytoja pradėjo kitokia kalba. Ji mokiniams priminė, ką apie laisvę manė buvęs Lietuvos prezidentas Antanas Smetona, kuris 1920 m. rašė: „Lietuvis, kuris tikrai geidžia ir trokšta nepriklausomos Lietuvos, privaloapti pats nepriklausomu <...>, kaip laisvę matė visuomenės veikėjas, poetas, filosofas Adomas Jakštės bei šių laikų poetas Juozas Nekrošius.“

Pasak V. Juodsnukienės, valstybė yra tautos būdas gyventi, kaip tau-

tai „<...> Lietuvai visada stengesi

gyventi kaip laisvi žmonės, taigi susijungimo būdas, bendro buvimo būdas jiems buvo esminis dalykas.

O didžiausias mūsų laimėjimas po

sukilim, okupacijos, partizaninio

karo – bendro gyvenimo troškimas

buvo išreikštasis Kovo 11-osios aktu.

„Nepriklausomybė – nuoga mergaitė“, – toks posakis buvo pasakytas

televizijos laidoje, praėjus mėnesiui

po Kovo 11-osios, kai kiekviena

(Nukelta į 5 p.)

Kelyje į vilties Lietuvą

5 p.

Būkime kartu
ir 2023-aisiais!

UAB "TAUROLIS"
BRANGIAI PERKA
Bulius, telyčias, karves.
Atsiskaltome iš karto. Mokame
6 ir 21 proc. Vežame į Lenkiją.
Tel. 8 687 73 691

Gyvenimas – šeimai apie sveikatą

PR Ligonų kasos: reikalavimai papildomai susimokėti – netoleruotini

Pacientai piktinasi, kad kai kuriose gydymo įstaigose, teikiančiose šeimos medicinos paslaugas, jas pasirinkusių pacientų prašoma mokėti metinį mokesčių arba už atskirus apsilankymus pas šeimos gydytoją. Ligonų kasos primena, kad pacientai turi teisę net ir pri-vačiose gydymo įstaigose šeimos medicinos paslaugas gauti ne-mokamai ir atsisakyti mokėti papildomai.

Privalomuoju sveikatos draudimu (PSD) apsidraudusiemis žmo-nėms, norintiems gauti Privalomojo sveikatos draudimo fondo (PSDF) lėšomis apmokamas šeimos gydytojo paslaugas, keliama vienintelė sąlyga – prisirašyti pasirinktoje gydymo įstaigoje, dėl šeimos medicinos pa-slaugų sudariusioje sutartij su teritoriine ligonij kasa (TLK). Rekomenduojama gydymo įstaigą rinktis arčiau namų.

„Iš prisirašiusi PSD apdraustų pacientų už šeimos gydytojo pa-slaugas jokie mokesčiai negali būti imami nei valstybinėje, nei privačioje gydymo įstaigoje, jei ji turi sutartj su ligonij kasa. Taigi koks bebūtu tokios įstaigos teisinius statusas, šie pacientai neturi mokėti ne tik už apsilankymus pas šeimos gydytoja, bet ir jokių metinių ar kitų panašių mo-kesčių“, – pabrėžia Valstybinės ligonių kasos direktorius Gintaras Ka-cevičius.

Taip pat ir prisirašyti gydymo įstaigose apdraustiesiems bemaž nieko nekanuoją – šiuo metu dalyje gydymo įstaigų gali būti imamas 0,29 euro mokesčius už dokumentų tvarkymą, o 2,90 euro mokesčius taikomas tik tuomet, kai gydymo įstaigą žmo-gus keičia anksčiau nei po pusmečio.

Gyventojų pateiktais duomenimi, pavyzdžiu, viena gydymo įstaiga iš prisirašiusių pacientų reikalauja sumokėti metinį 300 eurų arba vienkartinį 30 eurų mokesčių už apsilankymą. To neturi būti: papildomai ne-mokėdamis prisirašę apdraustieji sa-vo poliklinikoje, klinikojje ar medi-cinos centre turi gauti ne tik būtiniasias paslaugas, kurių nesuteikus kyla grėsmė žmogus gyvybei ar sveikatai, bet visas tiriamas, gydomas, profilaktinės šeimos gydytojo kom-petencijai priskiriamas paslaugos. Jų spektras ištis platus – šeimos gydytojai atlieka pacientų apžiūrą, skiria reikalingus tyrimus ir procedūras, išrašo vaistus, prireikus siunčia papildomų tyrimų, pas gydytoja spe-cialistą ar iš ligoninė.

Ypač svarbi yra ligų profilaktika, todėl be papildomų mokesčių kartą

per metus šeimos gydytojai savo pacientams turi suteiki kompleksines paslaugas: pamatuoti kraujospūdį, svorį, ūgi, skirti elektrokardiogramą, patikrinti cholesterolio kiekį krau-jyje, moterims skirti ginekologinę apžiūrą, atlikti krūtų apčiuopą ir kt. Kartą per dvejus metus profiliptiškai suaugusiems pacientams gali būti atliekamas bendras krauso ir bendras šlapimo tyrimas, nustato-mas gliukozės kiekis kraujyje, patik-rinama rega.

Šeimos gydytojai ar šias paslaugas teikianti gydymo įstaiga tam tikro amžiaus prisirašiusių pacientus informuoja apie poreikį pasitikrinti pagal gimdos kaklelio, krūties, strosios žarnos, prostatos vėžio bei

širdies ir kraujagyslių ligų preventi-nes programas.

Žmonės dažnai teiraujasi dėl ty- rimų skyrimo, jų skaičiaus ir apmo-kėjimo. Ligonių kasų specialistai pa-brėžia, kad dėl tyrimų ar paslaugų reikalingumo sprendžia šeimos gydytojai, atsižvelgdami į pacientų svei-katos būklę, nusiskundimų, simptomus. Pavyzdžiu, jei šeimos gydy-tojas, matydamas širdies ligų riziką, skiria atlikti lipidogramą, gydymo įstaigoje, kurioje žmogus prisirašęs, ji atliekama nemokamai tiek kartą per metus, kiek reikia.

Iš apdraustų ir gydymo įstaigoje prisirašiusių pacientų gali būti pa-prašyta susimokėti tik tada, kai pacientas patspageidauja PSDF lėšomis nekompensuojamų tyrimų ar paslaugų, nori paslaugas gauti greičiau ar renkasi tas paslaugas, kurios įtrauktos į sveikatos apsaugos ministro patvirtintą mokamą paslaugų sąrašą. Tačiau net ir priėi teikiant mo-kamą paslaugą, apdraustas privalo-muoju sveikatos draudimui pacientas turi būti supažindinamas su galimy-be gauti tokią paslaugą nemokamai.

Šiuo metu sutartis dėl šeimos gy-dytojo paslaugų teikimo su ligonij kasa mi sudariusios 375 gydymo įstaigos, iš jų 126–viesėsios, 249–privačios. Visose jose prisirašę apdraustieji šias paslaugas turi gauti nemokamai. Šių įstaigų sąrašą rasite [čia](#).

Skanaus!

Brokolių, kalafiorų patiekalai

Vérinukai

1/2 galvutės brokolio, 1/2 galvutės kalafioro, 2 svogūnai, 2 kiaušiniai, 1 paprika, 150 g džiūvėslių, 0,5 stiklinės aliejaus, prieskoniu, druskos.

Papriką supjaustykite nedideliais gabalėliais, svogūnā – išilgai į 4–6 dalis. Brokolį ir kalafiorą susmulkinkite norimo dydžio gabalėliais, nuplikykite, apibarstykite prieskoniais. Ant iešmelio verkite pakaitomis paprikos, svogūno, brokolio, kalafioro. Kiaušinių išplakite. Vérinuką merkite į kiaušinio plakinį ir apvoliokite džiūvėsliuose. Tada kepkite įkaitintame aliejuje 5 minutes.

Padažui tinka pomidorų padažas, pagardintas česnaku. Vérinukus apibarstyti prieskoninėmis žolelėmis.

Kalafiorų ir brokolių salotos

0,5 kalafioro, 0,5 brokolio, 0,5 cukinijos, 1–2 obuolai, 1 citrina, 1 šaukštasis sėklų (saulėgrąžų, chia), 3 šaukštai alvyvuogių aliejaus.

Kalafiorą, brokolį, cukiniją ir obuolius susmulkinkite ir sumaišykite su išspaustos citrinos sultimis, sėklomis ir aliejumi. Tada įtarkuoti citri-nos geltonosios žievelės. Skanaus!

Kaip susigažinti balsą...

Sergant peršalimo (ir ne tik...) ligomis neretai pradedingsta balsas. Kokios priemonės padeda nuo užkimimo, pasakoja Prienų ligoninės gydytoja otorinolaringologė Julita ŠNEIDER.

– Kokios užkimimo priežastys?

– Dažniausia užkimimo priežastis – peršalimo ir viršutinių kvėpavimo takų infekcijos. Virusų sukeltas gerklė ir balso stygų uždegimas – laringitas, kuris įprastai praeina gana lengvai be pasekmės. Neretai užkimstama nuo ilgo kalbėjimo, garsaus dainavimo, šukavimo (pavyzdžiui, sporto renginiuose).

Ilkvėpus cheminių dirgiklių (medžiagų, teršalų, dulkių, dūmų ir pan.), vartojant steroidinių vaistų dėl gastroezofaginio refliuksu, skrandžio ar neurologinių prob-lemų taip pat gali varginti užkimimas, dingti balsas.

– Kokias klaidas daro žmonės, pajutę minėtus simptomus?

– Didžiausia kaida – užsuumti savygyda, nes tokiu būdu galime sau labiau pakenkti. Praradus balsą, jei per savaitę situacija nepagerėja – būtina kreiptis į ausų nosies ir gerklės ligų specialistą, kuris nustatys užkimimo prie-zastį ir paskirs reikalingą gydymą. Kol sulauksite vizito į gydytojo kabinetą, pasitenkite mažinti balso apkrovą (nekalbėti, nedainuoti ir pan.), nebūkite užterštose, pri-rūkytose patalpose, venkite aštraus bei rūgštus maisto.

– Ar užkimus dera kalbėti pašnibždomis?

– Šiuo atveju tinkam posakis: „Tyla – gera byla.“. Ne-retai pacientai klysta manydam, kad, kalbėdami pašnibž-domis, sau nepakenks. Deja, šnibždesiai tik dar labiau traumuoją nuvargusias balso stygas ir gijimo procesas nuo to tik ilgėja..

– Kaip patartumėte gyditi užkimimą namų sąly-gomis?

– Patarčiau kelis kartus dienoje pasidaryti vandens

garų inhaliacijas (jos gerai drékina balso klostes). Pavyzdžiu, pakvėpuoti eukaliptų eterinio aliejaus garais. Galima 2–3 kartus per dieną po valgio skalauti gerklę šalavijų, medetkų arbata, mineraliniu vandeniu ar švelniu druskos tirpalu.

Užkimus derėtų gerti daugiau vandens, įvairius skysi-čių, žolelių arbatų (ypač su citrina ar medumi). Tačiau vengti gérinį su kofeinu ir maisto produktų, sukeliančiu gastroezofaginį refliuksą.

– Dėkui už vertingus patarimus.

...ir kas provokuoja kosulį?

Kai šaltuoju metu laiku kosite, dažniausiai galvojate, kad kaltininkas – peršalimas. Tačiau kosulio provokatorių – gana daug.

Kaip juos atpažinti ir jų išvengti?

Pasak LSMU Medicinos akademijos gydytojos alergologės-pulmonologės doc. prof. Eglės Vaitkaitienės, kosulys būna kelių rūšių. Sausas kosulys vargina peršalus, ser-gant astma, plaučių infekcijomis. Mažiau varginantis yra drėgnas kosulys, kai atkosimi skrepliai šalinamis iš kvėpavimo takų.

Plaučių ligų specialistai kosulį pagal trukmę skirsto į ūminį (trunka mažiau nei keturių savaitei) ir lėtinį – tėsiasti ilgiau nei mėnesį.

Kokios priežastys?

Pasak pašnekovės, dažniausios ūmias kosulio priežastys: peršalimo sukeltas sausas kosulys (59 proc.), bronchitas ir bronchiolitas (9 proc.), bronchinės astmos paūmėjimas (7–12 proc.), ūmus larongotracheitas (2–5 proc.), ūmus plaučių uždegimas (5 proc.), gastroezofaginalinio refliukso (GER) simptomai (1 proc.). Refleksinių kosulų sukelia skrandžio turinio ir/ar rūgšties atpylimas.

„Infekcinės peršalimo ligos vy-rauja sausų – kova, laringitų pikas – rudenį, bronchitų – vėlyvas rudo uždegimas. Jo pasekmė galbūt sinusitas, bronchitas ir pan.,“ – akcentuoja profesorė.

Gelsvai žalsvos gleivės – laikas sunerinti

Ūminį kosulį provokuoja bakterijos ir virusai, kaip rinovirusas, gri-po virusai, kvėpavimo takų virusai, sukeliantys bronchitą ir pan. Dažnai pasikartojančios kosulys būdingas bronchinei astmai, lėtinei obstrukci-

kuoti per šiltas, tvankus ir sausas pa-talpų oras. Jautresnis žmogus kosuliu reaguoją į įvairius aplinkos dirgiklius: cheminius valiklius, sinteti-nius gaiviklius, parfumerijos kvapus, automobilio dujas ir kt.

Gerklys gleivinę erzina ir biuruose esančių popierinių bylių, dokumentų dulkes. Tad derėtų dažniau védinti patalpas, trumpam plačiai atidaryti langus, valyti baldų paviršius drėgna šluoste.

Rūkantiems kosulį sukelia tabakas, cigarečės, neretai išsvysto lėtinis bronchitas.

Darbinėje aplinkoje kosulį provokuoja cemento dulkes, dažai, lakai, klijai ir t.t.

Kosulį provokuoja psychologinės bei genetinės priežastys. Pavyzdžiu, kai žmogus jaučia įtampą, baimę, nerimą.

Padės vaistažolių arbatos

Pasak pašnekovės, kosulio gydymui taikomos kelios vaistų grupės. Kai kosint jaučiamas ir dusulys, skiriamas bronchus plečiantys medi-kamentai. Bronchų sekreto suskystinimui ir atskosejimui gerinti skiri-amis mukolitikai (bromheksinas, acetylcisteinas). Derėtų gerti daugiau skysčių, atskosejimą gerinančiu arbatų, tokijų, kaip šalavijo, medetkų, cibrelį, šalpusnio.

Kosulys gydomas antibiotikais, kai įtaromi ar atlikti tyrimai patvirtina bakterinę infekciją, stebimi uždegiminių pakyrimų plaučių nuotraukos. Antibiotikų skyrimo poreikį ir trukmę numato tik gydantys gydytojas.

Veronika Peckienė

Kelyje į vilties Lietuvą

Justinas ADOMAITIS

Viešojoje erdvėje daugėja pastebėjimų, jog žiniasklaida iš informacijos skleidėjos tampanti nuomonės formuotoja. Kaip naujinę sraute atsirinkti tikrą žodį, skleidžiant etinį naratyvą, dorą, atsakingą, vilties kūpiną intenciją? Apie tai kalbėta sausio 14 d. Kaune, istorinėje Lietuvos Prezidentūroje vykusiose iškilmėse, kur žurnalistai ir knygų redaktorei Reginai PU-PALAIKYTEI įteikta Lietuvos žurnalistų draugijos (LŽD) skiriama Stasio Lozoraičio premija „Kelyje į Vilties Prezidento Lietuvą“.

R. Pupalaigytė tapo 24-aja šios premijos laureate, kuri jai skirta už viso gyvenimo profesionalią, vertybėmis grįstą žurnalistinę veiklą.

Renginio pradžioje tylos minute buvo pagerbtas sausio 13 d. mirusios LŽD narės, ilgametės buvusio Kauno rajono dienraščio „Tėviškės žinių“ redaktorės Nijolės Grinevičiutės (1954–2023) atminimas.

Kelyje į viltį

„Mes nuolatos esame kelyje į vilties Lietuvą“, – pradėdama iškilmės sakė LŽD Centro valdybos pirminkė Skirmantė Javaitytė. Premijos mecenatas, politikas ir ūkininkas Kazys Starkevičius akcentavo, jog šiandien yra ypač aktualus prieš pirmuosius Prezidento rinkimus 1993 m. S. Lozoraičio išskeltas kvietimas tautai – „Už taiką, santarvę, už bendrą darbą“. Pasak K. Starkevičiaus, žurnalistai kovoje už laisvę ir tiesą visuomet buvo pirmose fronto linijose. Vertybėmis grįstos žiniasklaidos svarba atsiskleidė vykstant karui Ukrainoje.

Lakoniškame laureatės pristatyme rašoma, jog R. Pupalaigytė gimė 1948 m. Kaišiadorių r., baigė Kauno 14-ąjį vidurinę mokyklą, Vilniaus universitete – žurnalistiką. Nuo 1976 m. dirbo „Kauno tėsoje“ (dabar „Kauno diena“), 1990–1994 m. éjusiame

LŽD valdybos narys ir diakonas Darius Chmieliauskas pristatė naujausią Reginos Pupalaigytės redagotą knygą apie legendinį Lietuvos diplomata Kazį Lozoraitį.

Du Stasio Lozoraičio premijos laureatai – Regina Pupalaigytė ir kardinolas Sigitas Tamkevičius.

laikraštyje „Kauno laikas“. R. Pupalaigytė publikavo straipsnus dienrašiuose „Lietuvos aidas“, „Vakaru ekspresas“, savaitraštyje „XXI amžius“, „Lietuvos rytas“, 16 metų dirbo žurnale „Caritas“ (dabar „Artuma“) atsakinga sekretoriė ir vyr. redaktorės padavuotoja. Šiuo metu laureatė dirba kalbos redaktore, suredagavusi daugiau nei 500 knygų.

Visą gyvenimą man sekėsi sukti daug gerų ir gera linkinčių žmonių, – kalbėjo laureatė R. Pupalaigytė, – tuometės mokyklos darbinis auklėjimas praplėtė akiratį. Po praktikos darbų Kauno mėsos kombinate gavau dešrų rišėjosi pažymėjimą, vėliau prisidėjau siaurajuosčio kino operatoriaus, ryšių monterio įgūdžiai. Gyvenime praverčiai, nes redakcijoje buvo duoduo darbo laikotarpis. Kompiuterių tada neturėjome“.

Kaip pasakojo R. Pupalaigytė, jai laikraščiu leidyboje teko dirbti su devyniais redaktoriais, iš kurių šeisiausi prisiminimai apie Teklę Mačiulienė ir Vandą Ibianską. Laureatės teigimu, istorinių virsmų laikotarpio žurnalistai vienėjosi, telkėsi, kuribine mintimi motyvavo skaitytojus.

Naujos užduotys

„Sovietų valdžia padarė mane žurnalistu, o vėliau ir premijavo neįtėvės metais lageryje“, – sveikindamas laureatę iš savo atsiminimų knygos redaktorę R. Pupalaigytę kalbėjo 22-asis S. Lozoraičio premijos laureatas kardinolas Sigitas Tamkevičius, nuo 1972 m. iki Atgimimo redagavęs pogrindinę „Lietuvos katalikų bažnyčios kroniką“.

LŽD valdybos narys ir diakonas Darius Chmieliauskas, pristatydamas R. Pupalaigytės redaguotą knygą apie Lietuvos diplomatijos legendą Kazį Lozoraitį, pastebėjo, jog pastarasis liko brolio Stasio šešėlyje. „Galbūt ateityje reikėtų išteigtį Kazio Lozoraičio premiją, skirtą skaitinti jaunuosis žurnalistus, kūrybini jaunimą“, – siūlė D. Chmieliauskas.

Prisiminimais apie žurnalistų ir politikų santykius istorinio virsmo laikotarpio dalyjosi buvusi „Kauno tėso“ redaktorė T. Mačiulienė, pirmosios Kauno miesto tarybos depu-

Autorius iš nuotraukos

Pirmaoji Stasio Lozoraičio premijos laureatė – legendinės TV laidos „Mūsų miestelio“ kūrėja Nijolė Baužytė.

tatas Kęstutis Ignatavičius, žurnalistė Virginija Skučaitė.

„Pasą esu gavusi dešimčiai metų, asmenys tapatybės kortelę – trisdešimčiai metų, – šmaikštavo S. Lozoraičio premijos laureatė R. Pupalaigytė, – laikas būtų rašyti atsiminimas, bet darbais esu užsivertusi, redaguoju žinomų autorų knygas, puoselėju gyvąją kalbą“.

Premija, pavadinta „Kelyje į Vilties Prezidento Lietuvą“, įsteigta 1998 m. tuometinės LŽD Centro valdybos pirminkės Romos Grinbergienės iniciatyva, siekiant pergerbti diplomato ir politiko S. Lozoraičio atminimą.

Nuo 1998 m. šia premija yra apdovanoti šie laureatai: Nijolė Baužytė, Vaidotas Žukas, Kazys Požerė, Leonas Peleckis-Kaktavičius, Viktoras Alekna, Roma Grinbergienė, Julius Sasnauskas, kun. Vaclovas Aliulis, Antanas Seikalis, Andrius Navickas, Edmundas Simanaitis, Vitalijus Karakorskis, Domantas Vildžiūnas, Zenonas Mikalauskas, Marytė Kontrimaitė, Kastantas Lukėnas, Arnoldas Aleksandravičius, Liudvika Pociūnienė, Liudas Mažylis, Marija Šaknienė, kardinolas Sigitas Tamkevičius, Gražina Viktorija Petrošienė, Juozas Vercinėvičius, R. Pupalaigytė. Premijos dydis – tūkstantis eurų. Ilgametis šios premijos mecenatas – ūkininkas, buvęs žemės ūkio ministras, Seimo narys K. Starkevičius ir jo šeima.

Atminties tiltu

Vienintelis Lietuvoje „moteriškas“ varpas 120 metų skamba Užuguostyje

Libertas KLIMKA

Užuguosčio Šv. Petro ir Pauliaus bažnyčios bokštai matomi iš tolo; gamtos apsuptyje jie atrodo išpūdingai. Ši šventovė garsėja sena ir garbinga istorija.

Archyviniai dokumentai mini pirmają bažnyčią Užuguostyje, pastatytą Jono Daugirdavičiaus lėšomis jau 1495 m. Kuri laiką ji buvusi Darsūniškio bažnyčios filija. Bažnytėlė daug metų tarnavusi Dievui ir žmonėms, tačiau ilgainiui émė griuti. Antrosios bažnyčios fundatorius nėra žinomas, o 1522 m. Marija Daugirdavičiūtė-Dovainienė-Zavišienė čia įsteigė altariją, padovanojo bažnyčiai žemių ir ezerų. Kažkuriuo metu ji buvo atitekusi evangelikams reformatams. Trečiąjā bažnyčią Užuguostyje 1776 m. pastatydino magnato Liudviko Paco žmona Teresė Radvilaitė – Pacienė. Klebono K. Januškevičiaus rūpesčiu į naujai pastatytą šventovę buvo atvežtas stebuklais pagarsėjęs Dievo Motinos paveikslas. Prieš patenkant į Užuguostę, paveikslas tikinčiuosius guodė ir laimino dviejose Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės vietovėse – grafių Foglių koplycioje Čehlanovas dvare ir Mogiliovo bažnyčioje.

1898 m. gaisras praudė medinę Užuguosčio bažnyčią. Tada parapijiečiai per ketverius metus vien savo pastangomis pasistatė akmenų ir plytų mūro maldos namus, kainavusius per 22 tūkstančius rublių. Darbams vadovavo kunigas K. Gruzdys, statybos projektą vykdė inžinierius B. Malevkis. Bebaigiant statybą, Vokietijoje buvo užsakytas galimas

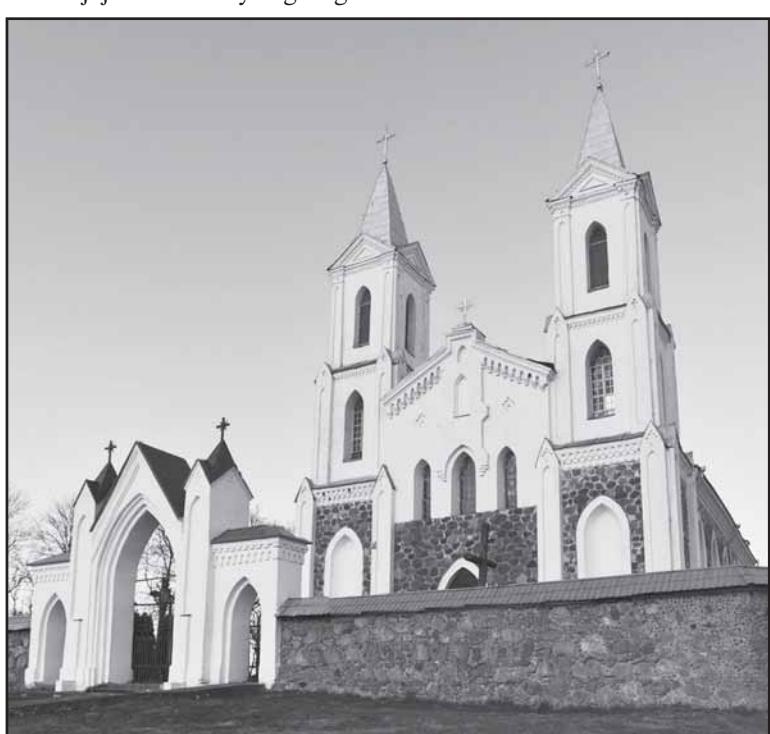
40 pūdų (655 kg) plieninis varpas. Pinigus jam surinko parapijos moterys. Pasakojama, kad ši moterų auka bažnyčiai turėjo kilnią intenciją – kad vyrai mažiau degtinės gertų... Tam nepagailėjo savo santaupų ir brangesnių papuošalų!

Toks „moteriškas“ varpas Lietuvoje – vienintelis

Varpas buvo užsakytas Vokietijoje, Vestfalijos žemės mieste Bochume. Čia nuo 1847 m. veikė gamykla, už patentavus plieno liejimo technologiją ir gaminanti pigesnius nei bronziniai, „guštiliniai“ vadinaus varpus. Liejklos įkūrėjas – laikrodininkas Jakobas Majeris. Bochume gamyklos, tapusios susivienijimu „Bochumer Verein“, produkciją išgarsino 1867 m. Paryžiaus parodai nulietas 15 tonų varpas. Gamykla darbavosi labai produktyviai, – iki XX a. pradžios čia nulietą net 20 tūkstančių varpų. O tada išaugusios įmonės pagrindine produkcija tapo karo pramonės užsakymai: laivų sraigtai, patrankos. Bochume liejų varpų išskirtinis požymis – vietoj tradicinės karūnos jie turi diskinę gembę. Tai skritulys su angomis, pro kurias prakišamais varžtais varpas tvirtinamas prie pakabos.

Užuguosčio bažnyčios varpo

(Nukelta į 6 p.)

„Sausio 13-oji kasmet mums primena, kad už laisvę reikia kovoti“

Koks tu ir aš – tokia Lietuva

Projektą remia
SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĒMIMO
FONDAS
R

(Atkelta iš 1 p.)

diena nepriklausomybės suteikdavo kokį nors rūbą. Tačiau nepraejo metai ir 1991 m. sausį nepriklausomybė reikėjo apginti ir gynė ją laisvos tautos laisvi žmonės...

Šiomis dienomis neišvengiamai girdime, galvojame apie daugiau kaip prieš tris dešimtmecius įvykius įvykius ir apie laisvę, kurią turime šiandien. Taigi jis, tas saldus žodis laisvė“ (taip buvo pavadintas ir 1973 sukurtas filmas) <...> yra netiesa. Laisvė yra kartus žodis. Tai – amžinas nerimas, amžinas apsisprendimas, situacijos pasirinkimas, tai atsakomybė... – apie laisvės kainą ir reikšmę mokiniam pasakojo V. Juodsnukienė.

Ji taip pat atkreipė dėmesį, kad Sausio 13-osios įvykių liudininkams

visuomet atrodo, kad visi turi viską apie tai žinoti, kažkaip suprasti, tačiau iš tiesų tas supratimas yra labai skirtinges...

Pati V. Juodsnukienė džiaugiasi savo gyvenime mačiusi istorijos virsmą, mat, kaip pati sakė, žmogaus gyvenimas iš tikrujų nepaprastai trumpos, lyginant su visa istorija. „Tai, kad teko patirti, kaip gyvenome sovietmečiu, kaip mokėmės ir kaip gyvenome dabar – tai didžiulis džiaugimas“, – teigė mokytoja, jaunimui linkejusi atrasti savo idealą, dėl kurio būtų verta gyventi.

Netradicinės pamokos metu mokiniai savo žinias apie Sausio 13-osios įvykius taip pat galėjo pasitinkrinti, dalyvaudami mokytojų parangtame protmūsyje, kurio metu jaunimas „išgvildeno“ 30 klausimų. Rimantė Jančauskaitė

Dėl karo Ukrainoje sukeltų pasekmių nukentėję ūkininkai ir toliau galės gauti paskolas su garantija

Nuostolių dėl Rusijos pradėto karo prieš Ukrainą patiriantiems ir lėšų veiklai vykdinti stokojantiems ūkio subjektams teikiamoms paskoloms bei lizingo paslaugoms ir toliau buš teikiamas UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondo garantijos. Šiam Žemės ūkio ministerijos siūlymui pritarta Vyriausybės posėdyje.

Teikti garantijas finansų ištaigoms dėl ūkio subjektams, kurių veikla susijusi su žemės ūkiu, maisto ūkiu, miškininkyste, kaimo plėtra, akvakultūra ir žuvininkyste, teikiamu paskolu ir finansinės nuomas (lizingo) paslaugų bendrovė galės iki šių metų birželio 30 d.

Pagal šią priemonę UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondas galės garantuoti iki 90 proc. neatgaautos paskolos dalies gražinimą ir neatgaudos lizingo sutartyje nustatytos kainos ar jos dalies sumokejimą.

Pasak žemės ūkio ministro Kę-

tučio Navicko, sudėtinga ekonominių situacija dėl Rusijos agresijos prieš Ukrainą tebesitešia, tad tiketina, kad dėl išaugusių pašarų, trąšų, energetinių išteklių kainų ūkio subjektai ir ateityje gali patirti finansinių sunckumų.

,Pastaruoju metu norintieji pasiskolinti susiduria su vis griežtesnėmis finansų ištaigų skolinimo sąlygomis – išaugusiomis palūkanomis, griežtesniais reikalavimais dėl užstato, vertinant finansinius rodiklius, sprendžiant dėl paskolos struktūrų ir pan. Atsižvelgiant į tai

Planuojamas ekologinių ūkių proveržis

ES šalyse ir Lietuvoje pastebimai augant ekologiškų produktų varojimui, ekologiniams ūkiams tenka ambicingas uždavinys patenkinti padidėjusius poreikius. Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiame plane ekologiniams ūkiams iškeltas siekis iki 2027-ųjų gamybos plotus išplėsti iki 13 proc.

Bus skirtamos didesnės išmokos

Pasak Žemės ūkio ministerijos išmokų už plotus skyriaus vyriausios specialistės Jurgitos Čeponienės, siekiant stiprinti ekologinių ūkininkavimą bei didinti ekologinių ūkių skaičių, Strateginiame plane numatytos trys intervencinės priemonės: „Perejimas prie ekologinio ūkininkavimo“, „Ekologinis ūkininkavimas (vaisiai, uogos, daržovės, vaistažolės ir prieskoniniai augalai)“ ir „Ekologinis ūkininkavimas“ kompensacinių išmokų dydžiai bus suvienodinti, atsižvelgiant į Strateginiame plane numatytus kompensacinių išmokų dydžius, tad toliau šią priemonę igyvendinantys ūkiai gaus jau didesnę ES paramą.

Siekama suvienodinti išmokų dydžius

ŽŪM Išmokų už plotus skyriaus vyriausios specialistės J. Čeponienės teigimu, planuojama, kad 2023 m. KPP priemonės „Ekolo-

ginius ūkininkavimas“ kompensacinių išmokų dydžiai bus suvienodinti, atsižvelgiant į Strateginiame plane numatytus kompensacinių išmokų dydžius, tad toliau šią priemonę igyvendinantys ūkiai gaus jau didesnę ES paramą.

Parengta pagal ŽŪM informacijas

Kaimo bendruomenių potencialas – kaip jį sutelkti ir atskleisti

(Atkelta iš 2 p.)

Šalčininkai – pasienio kraštas, tad jų poreikiai bei problemos – visai kitos“, – pastebėjo V. Liukpetrytė.

Naujuoju laikotarpiu parama kiekvienai vietas plėtros strategijos priemonė gali būti skirtinga.

Šiemet startuoja Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas (Strateginis planas). Jame ir toliau numatyta motyvuoti bendruomenės inicijuotą kaimo plėtrą iniciatyvos „iš apacios į virš“ principo pagrindu, finansuojant vietas plėtros strategijas, kurios siekama spręsti vietas iššūkius ir tenkinti vietas poreikius.

Priemonė „Bendruomenių

inicijuota vietas plėtra – LEADER“ tikslas – skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygbybę, socialinę įtrauktį ir vietas plėtrą kaimo vietovėse, iškaitant bioekonomikos ir darnaus miškų ūkio sektorius.

Naujuoju 2023–2027 m. laikotarpiu priemonė yra numatyta beveik 74,9 mln. Eur biudžetas.

Parama kiekvienai VPS priemonėi pagal identifikuotus poreikius ar prioritetus gali būti suplanuota skirtinga. Nacionaliniu lygmeniu numatyta maksimali galima paramos suma vienam vietas projektui – iki 200 000 Eur.

Priemonės pareiškėjais gali būti fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie yra deklaravę nuolatinę gyvenamąją

vietą arba registruoti konkretios VVG teritorijoje.

„Naujajame laikotarpyje, skirtingai nei ankstesniame, VVG yra suteiktą galimybę laisvai pagal teritorijos identifikuotas problemas ar poreikius modeliuoti strategijose priemones ir jų rezultatų rodiklius bei rodiklių kiekybines reikšmes. Remiamu veiklų spektras gana platus, VVG pagal identifikuotus teritorijos poreikius konkretias priemones modeliuos rengiamoje vietas plėtros strategijoje“, – aškino ŽŪM Programos LEADER ir kaimo plėtros skyriaus patarėja.

LR Žemės ūkio ministerijos informacija. Delfi.lt 2023-01-04

Vienintelis Lietuvoje „moteriškas“ varpas 120 metų skamba Užuguostyje

(Atkelta iš 5 p.)

aukštis yra 87 cm, skersmuo – 114 cm. Puošya labai kukli; varpo frize suporintais žemo reljefo rumbeliais išskirta įrašo juosta su gamintojo nuoroda: „GEG. V. BOCHUMER VEREIN I. BOCHUM. WEST-FALEN 1902“ (Nul.[ieta] Bochumo bendrovė Bochume Vestfaliuje 1902 m.). Ant liemens įrašas lenkų kalba: „ROKU 1902 DZWONTEN/OFIAROWALY DO KOSCIOLA KOBIETY / PARAFII UŽUGOSTSKIEJ“ (1902 metais

ši varpą bažnyčiai paaukojo Užuguocio parapijos moterys, – aut. past.). Atkreiptinas dėmesys, kad bažnytkaimio pavadinimo transkripcija įraše – lietuviška. Šis varpas nebuvo evakuotas Pirmojo pasaulinio karo metais, tad jo garsas jau 120 metų nuolatos sklinda po Užuguosčio apylinkes. Vietiniai žmonės tikina, kad jis girdimas net 15 km spinduliu.

Apie kitus Užuguosčio šventovės varpus turimos žinios – tik fragmentiškos. Vienas varpas buvęs lietas Karaliaučiuje; jis vokiečių nusikabintas Pirmojo pasaulinio karo me-

tis. Pasakojama, kad šis, o gal kuris kitas paskendo Guosto ežere, kai ledų bevežant išlūžo. Ir atsiliepias iš ežero gelmių didžiajam varpui per pagrindines bažnytinės šventes. Dar bažnyčiai 1927 m. vindikacijos proceso metu buvo paskirtas nedidelis, tik 57 kg varpas, gautas iš Rusijos.

Užuguosčio Šv. apaštalų Petro ir Pauliaus bažnyčios varpas yra vertinges technologijos ir istorijos paminklas; jis išpūdingai reprezentuoja liejininkystės amatą, tad neabejotinai galėtųapti lankymo objektu.

Amžinajį atils...

Sustojo laikas ir nutrūko kelias...

Nuoširdžiai užjaučiame Birštono viešosios bibliotekos direktorę Aliną JASKŪNIENĘ ir artimuosius, netekus brangios mamos. Paguodos ir dvasios stiprybės jums šią sunkią valandą.

Birštono savivaldybės merė Nijolė Dirginčienė ir administracija

Žodžiai nepaguos, nenuramins, gal tik tyliai primins, kad liūdesio valandą esame kartu.

Nuoširdžiai užjaučiame Aliną JASKŪNIENĘ dėl mylimos mamytės mirties.

Telydi velionę Amžinybės šviesa, o artimuosius – Dvasios stiprybė.

Birštono kurorto bendruomenės nariai

Tie, kurie mums brangiausi, visada su mumis. Jie lieka gyventi gėryje, paguodoje, kurią mums dovanoto, meilėje, kurią jie atneše į mūsų gyvenimą. /R. Vinterz/

Skausmo ir liūdesio valandą nuoširdžiai užjaučiame Aliną JASKŪNIENĘ dėl mylimos mamytės mirties.

„Gyvenimo“ redakcija

Skausmo ir liūdesio valandą nuoširdžiai užjaučiame Oną KAPELINSKIENĘ dėl sūnaus Žydrūno mirties.

Statybininkų g. 19 namo gyventojai

Sausio 16 d.–vasario 12 d.

Ašmintos laisvalaikio salėje

eksponuojama

Onos Valkauskiene fotografijų paroda

Paprastas nepaprastas Justinas Marcinkevičius

Paroda skirta Poeto Justino Marcinkevičiaus 92-osioms gimimo metinėms paminėti

Parodos lankymas antradieniais–penktadieniais 11.00-17.00 val.

Maloniai kviečiame

Organizatoriai: Prienų Justino Marcinkevičiaus biblioteka, Ašmintos biblioteka, Ašmintos laisvalaikio salė

Rajoninės folkloro ir vokalinijų kolektyvų sambūris

MANO
KRAŠTO
PARTIZANŲ
DAINOS

Sausio 21 d. (šeštadienį) 12.00 val.

Prienų kultūros ir laisvalaikio centre

Maloniai kviečiame

Gerumo pamoka

Tai, kas išaugina... Arčiau žmonių

„Mes, Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro mokiniai ir mokytojai, atsiliepdami į jausminį būties šauksmą: Tėvynei, šalai, miestui, miesteliui ir žmogui, mokydamiesi gyventi meile tikslu auginti ir stiprinti vidinį „Aš“, niekieno neįpareigoti prašome priimti iš mūsų šią kuklią dovaną – pačių pagamintas pagalvėles ant suolą“, – šiuos žodžius tardami šio Centro renginių ir poilsio paslaugų programos mokiniai 2023 m. sausio 15 d. sekmadienio šv. Mišių metu dovanas įteikė Skriaudžių Šv. Lauryno bažnyčios klebonui kun. Antanui MICKEVIČIUI.

„Visa atsiranda meile. Kad ir mažiausiuose dalykuose talpiname kas tobuliausia. Kiekvieno mūsų kelias nubrėžtas holistinėmis įžvalgomis: per esybę, per duotybę, per igiją ir per pareigą – gebėjimą dalintis. Šia Gerumo pamoka drauge su šeimos gydytoja Rūta Vilkauskienė dalijosi akcijos fundatoriai profesijos mokytojai Rūta Urbelienė ir mokytojas, Tarptautinės knygų skirtukų draugijos narys, kolekcinkas Gintautas Deksnys renginio dalyviams padovanojo po skirtuką.

Skriaudžių parapijos klebonas Antanas Mickevičius dėkoja šios gražios akcijos sumanytojai Rūtai Vilkauskienei.

Jau sekmadienio šv. Mišių metu parapijiečiai džiaugėsi moksleivių dovanomis bažnyčiai.

Sausio 13-ajai atminti

Tradiciniu bėgimu paminėjome Laisvės gynėjų dieną

Sausio 13-oji – Lietuvos laisvės gynėjų diena, kurios metu viša Lietuva prisimena aukas, žuvusias dėl Tėvynės Laisvės. Minint šį įvykį kasmet Vilniuje organizuojamas patriotinis pagarbos bėgimas, šiemet vyko jau 31-asis bėgimas „Gyvybės ir mirties keliu“. Šiame renginyje pagerbtai žmonės, žuvę 1991 m. sausio 13-osios naktį, kai gynė Lietuvos nepriklausomybę.

Paminėti šią svarbią datą, kaip ir kiekvienais metais, iš Vilnių vyko ir 206 šaulių kuopos šauliai ir šauliukai. Sausio 7 dieną susirinkome prie Antakalnio kapinių. 206 šauliai atstovavo jaunieji šauliai iš Prienų (vadovas – Tomas Stanevičius), Stakliškių (vadovas – Gintautas Sodaitis) ir Jiezno (vadovas – Sigitas Žalys). Aplankėme Antakalnio kapinėse palaidotų Laisvės gynėjų bei mūsų kraštiečio poeto Justino Marcinkevičiaus kapus, Prezidentų kalnelį. Renginio atstovai ir garbingi svečiai pagerbė žuvusius laisvės gynėjus gėlėmis.

Sugiedojus Tautišką Giesmę, su-

sirinkusiuosius pasveikino Lietuvos Respublikos krašto apsaugas ministras A. Anušauskas. Bėgimo startą paskelbė garbės kuopos karių salvė. Nors oras buvo šaltas, pūtė atšiaurus vėjas, tai bėgimo entuziastų nesustabdė.

Iveikti 9 km bėgimo trasą buvo skirta 1 val. ir 30 min. Finiše bėgikai apdovanoti medaliais, jų laukė vaisės – karšta arbata ir sausainiai. Bėgikus ir svečius sveikino ir apdovoanojo žymūs žmonės. Išiamžinė prie memorialo žuvusiems Laisvės gynė-

jams, papramogauti vykome į Vilniaus Akropolį.

Skaistė Petravičiutė ir Miglė Kardokaitė
Jiezno gimnazijos jaunosios šaulės

Rask

Rask vienos Tėvynėi savyje –
I bočių dvasią atsiremsi;
Tarp kuno, sielos ir jausmų
Harmoniją tuomet sukursi.

Rask vienos Tėvynėi savyje –
Nuobodulių, depresijų nebus;
Tos negandos pikčiausios
I juodą nevilti nepaskandins.

Rask vienos Tėvynėi savyje –
Ir bočių patirtų suprasi:
Tikėjimas, Viltis ir Meilė
Padės darbuotis, ieškoti, rasti.

Rask vienos Tėvynėi savyje –
Ir Laisvės aura Tau nušvis,
Jokie diktatai jos nesunaikins;
Meilė – Dangų Žemėje surasi.

Simas Kupstelis
2023 sausio 13 d.

Gyvenimas

REDAKCIJOS ADRESAS:
Kauno g. 19 A, LT - 59147 Prienai.
El. paštas: info@gyvenimas.info

Leidžia UAB „GYVENIMAS“ (SL 066).
Laikraštis įkurtas 1946 m. gruodžio 7 d.

Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė

Redakcija: Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė - VERSLAS, ŽEMĖS ŪKIS (60523, ramute@gyvenimas.info); SOCIALINĖS PROBLEMOSES, ŠVIETIMAS, MEDICINA, TEISÉSAUGA, PASLAUGOS: Dalė Lazauskienė, redaktorės pavadutoja (60014, dale@gyvenimas.info); APLINKOSAUGA, NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS, KULTŪRA, SPORTAS: Rimantė Jančauskaitė, apžvalgininkė (60012, rimante@gyvenimas.info); KOREKTŪRA: Ona Ališauskienė (60015); BUHALTERIJA, SKELBIMAI: Ona Lodienė, Zina Lankevičienė (tel./faksas 60012, zina@gyvenimas.info); kompiuterininkai (maketas@gyvenimas.info). Mob. tel. 8 605 19 327.

remia rubrikas
„Koks tu ir aš –
tokia Lietuva“ ir
„Tai, kas
išaugina...“

Laikraštis išeina trečiadieniais ir šeštadieniais.
Ofsetinė spauda. Apimtis – 2 spaudos lankai.
Indeksas 67283. Tiražas: trečiadieniais – 1400 egz., šeštadieniais – 1750 egz.
Rinko, maketavo UAB „Gyvenimas“.

Spaudė UAB „Alytaus
spaustuvė“, Seirijų g. 17,
tel. (8 315) 73786.

